

NÉVMUTATÓ*

- Beneš Edvard** (1884–1948) – köztársasági elnök (1935–1938, 1938–1945, 1945–1948)
- Clementis, Vladimír** (1902–1952) – a londoni emigrációban a Jogi Tanács tagja (1942–1945), a Szlovák Nemzeti Tanács tagja (1945–1946) Szlovák Kommunista Párt központi bizottságának tagja, külügyminisztériumi államtitkár (1945–1950), a magyar–csehszlovák lakosságcsere-egyezmény előkészítője és aláírója
- Drtina, Prokop** (1900–1980) – a londoni emigrációban a Jogi Tanács alelnöke, igazságügy-miniszter (1945–1948)
- Ľuriš, Július** (1904–1986) – a világháború éveiben ellenálló tevékenységéért bebörtönözték (1941–1945), szlovák kommunista párti képviselő, földművelésügyi miniszter (1945–1948)
- Fal•an, Samuel** (1916–1960) – szlovákiai földművelésügyi megbízottja (1948–1951.)
- Feierabend, Ladislav** (1891–1969) – a londoni emigrációban az Államtanács és az emigráns kormány pénzügyminisztere (1941–1945.)
- Ferjenčík, Mikuláš** tábornok (1904–1988) – a szlovák nemzeti felkelés idején részt vett a fegyveres ellenállásban, a Szlovák Nemzeti Tanács honvédelmi megbízottja (1944–1945), hadügyminisztériumi államtitkár (1945–1946)
- Fierlinger, Zdeněk** (1891–1976) – a londoni emigráns csehszlovák kormány moszkvai nagykövete (1941–1945), a második világháború utáni első két csehszlovák kormány miniszterelnöke (1945. április 4. – 1946. július 2.), a Csehszlovák Szociáldemokrata Párt elnöke.
- Gottwald, Klement** (1896–1953) – a Csehszlovák Kommunista Párt főtitkára (1929–1945), majd elnöke (1945–1953), a moszkvai csehszlovák kommunista emigráció vezetője, a világháború utáni első két kormány miniszterelnök-helyettese (1945–1946)
- Granatier, Anton** (1894–) – a Szlovák Liga elnöke (1922–1925), a Szlovák Nemzeti Tanács tagja, majd elnöke (1947–1954), a lakosságcsere-egyezmény, a csehországi deportálások és a reszlovakizáció tevékeny kezdeményezője, irányítója.
- Hasal (Ni•borský), Antonín** tábornok (1883–1960) – a felszabadított csehszlovák területek katonai parancsnoka, a köztársasági elnök katonai irodájának vezetője (1940–1944, 1946–1948), a világháború utáni első két kormány közlekedési minisztere (1945. április 4.– 1946. július 2.)
- Holdoš, Ladislav** (1911–1988) – a Szlovák Nemzeti Tanács alelnöke (1945–1948)
- Horváth, Ivan** (1904–1960), a Szlovák Nemzeti Tanács szociális ügyi megbízottja (1945–1946)
- Husák, Gustáv** (1913–1991) – az illegális Szlovák Kommunista Párt V. központi bizottságának tagja, a Szlovák Nemzeti Tanács elnökségének tagja, szlovákiai belügyi megbízott (1945–1946, majd a Szlovák Megbízotti Testület elnöke (1946–1950), 1954-ben az úgynevezett szlovák burzsoá nacionalisták elleni koncepciók perben életfogytiglani börtönbüntetésre ítélték. 1963-ban szabadult.
- Kopecký, Václav** (1897–1961) – a moszkvai emigráns csehszlovák kommunista vezetés tagja, hírközlési miniszter (1945–1953)
- Krno, Dalibor** (1901–1983) – egyetemi tanár, a szlovák nemzeti felkelés résztvevője, a budapesti Szövetséges Ellenőrző Bizottság csehszlovák tagja (1945–1947)
- Laušman, Bohumil** (1903–1963) – a londoni csehszlovák Államtanács tagja, ipari miniszter (1945–1947)
- Lettrich, Jozef** (1905–1968) – a szlovák nemzeti felkelés idején a Szlovák Nemzeti Tanács vezetésének tagja, oktatási és közművelődési megbízott, a szlovákiai Demokrata Párt alapítója és elnöke, a Szlovák Nemzeti Tanács elnöke (1945–1948)
- Majer, Václav** (1904–1972) – a londoni csehszlovák Államtanács tagja, az emigráns kormány ipar- és kereskedelemügyi minisztere, a Csehszlovák Szociáldemokrata Párt elnökségének tagja, a háború után élelmezési miniszter (1945–1948)

- Masaryk, Ján** (1886–1948) – az államalapító T. G. Masaryk fia, Csehszlovákia londoni nagykövete (1925–1938), az emigráns londoni kormány és a világháború utáni koalíciós kormányok külügyminisztere (1940–1948)
- Nejedlý, Zdeněk** (1878–1962) – a világháború éveiben a moszkvai Szláv Bizottság alelnöke, a moszkvai kommunista vezetés tagja, a világháború utáni kormányok oktatási minisztere (1945–1953)
- Němec, František** (1898–1963) – a londoni csehszlovák Államtanács tagja, a háború utáni gazdasági rekonstrukció minisztere (1942–1944), a londoni kormány megbízottja Kárpátalján és a szovjet hadsereg által elfoglalt területeken (1944–1945)
- Nosek, Václav** (1892–1955) – a londoni csehszlovák Államtanács alelnöke, az emigráns kommunista vezetés tagja, a világháború utáni kormányok belügyminisztere (1945–1950)
- Novomeský, Ladislav** (1904–1976) – az illegális Szlovák Kommunista Párt V. Központi Bizottságának tagja, a Szlovák Nemzeti Tanács alelnöke, szlovákiai oktatási megbízott
- Okáli, Daniel** (1929–) Szlovákia belügyi megbízott-helyettese, majd belügyi megbízottja, a lakosságcsere-egyezmény, a csehországi deportálások és a reszlovakizáció tevékeny kezdeményezője, irányítója (1945–1946, 1946–1948). Az úgynevezett szlovák burzsoá nacionalisták elleni koncepciós perben 18 évi börtönbüntetésre ítélték, 1963-ban szabadult.
- Pietor, Ivan** (1904–1977) – a világháború utáni első kormány belkereskedelmi minisztere
- Procházka, Adolf** (1900–1970) – a londoni csehszlovák Jogi Tanács elnöke, a háború utáni koalíciós kormányok igazságügy-minisztere (1945–1948)
- Ripka, Hubert** (1895–1958) – a londoni emigráns csehszlovák kormány külügyminisztériumi államtitkára (1940–1945), a háború utáni koalíciós kormányok külkereskedelmi minisztere (1945–1948)
- Slánský, Rudolf** (1901–1952) – a moszkvai emigráns csehszlovák kommunista vezetés tagja, a szlovák nemzeti felkelés idején a partizánmozgalom vezérkarának tagja, a világháború után a kommunista párt főtárgya, koncepciós perben halálra ítélték és kivégezték.
- Smutný, Jaromír** (1892–1964) – Edvard Beneš köztársasági elnöki irodájának vezetője (1940–1948)
- Stránský, Jaroslav** (1894–1973) – a londoni emigráns Államtanács tagja és az emigráns kormány igazságügy-minisztere (1940–1945)
- Svoboda, Ludvík** (1895–1979) – tábornok, a Szovjetunióban létrehozott csehszlovák hadsereg parancsnoka, a világháború utáni kormányok hadügyminisztere (1945–1950), csehszlovák köztársasági elnök (1968–1979)
- Široký, Viliam** (1902–1971) – a moszkvai csehszlovák kommunista vezetés tagja (1940–1941), Szlovákiában letartóztatták, és börtönbüntetésre ítélték (1941–1945), a Szlovák Kommunista Párt elnöke, a háború utáni kormányok miniszterelnök-helyettese
- Šmidke, Karol** (1897–1952) – a Szlovák Nemzeti Tanács alapítója, Vavro Šrobárral együtt társelnöke (1944), a Szlovák Megbízott Testület (kormány) elnöke (1945. augusztus–1946. szeptember), Szlovák Nemzeti Tanács alelnöke (1946–1950), az úgynevezett szlovák burzsoá nacionalisták elleni perben halálra ítélték és kivégezték
- Šoltész, Jozef** (1909–1977) – a Szlovák Nemzeti Tanács kommunista képviselője (1944), Szlovákia igazságügyi megbízottja, a világháború utáni első csehszlovák kormány munkavédelmi és szociális minisztere (1945–1946)
- Šrámek, Jan** (1870–1956) – a londoni emigráns csehszlovák kormány elnöke, a világháború utáni koalíciós kormányok miniszterelnök-helyettese (1945–1948)
- Šrobár, Vavro** (1867–1950) – a Szlovák Nemzeti Tanács elnöke (1944–1947), a csehszlovák kormány pénzügyminisztere (1945–1946)
- Táborský, Eduard** (1910–) Edvard Beneš köztársasági elnök személyi titkára és jogi tanácsadója, svédországi nagykövet (1945–1948)
- Ursíny, Ján** (1896–1972) – a szlovákiai Demokrata Párt alapítója, alelnöke, gazdasági és közellátási megbízott, a világháború utáni első kormány miniszterelnök-helyettese (1945–1946)

TARTALOMJEGYZÉK

I. BEVEZETŐ

Szarka László: A kollektív bűnösség elve a szlovákiai magyar kisebbséget sújtó jogszabályokban 1944 és 1949 között	7
--	---

II. DOKUMENTUMOK

A. Kassai kormányprogram

1. Az új csehszlovák kormány, a csehek és szlovákok Nemzeti Frontja kormányának programja, Kassa, 1945. április 5.	37
---	----

B. Nemzetközi dokumentumok

2. Fegyverszüneti egyezmény a Szövetséges Szocialista Szovjetköztársaságok, az Egyesült Brit Királyság és Észak-Írország, az Amerikai Egyesült Államok, illetve Magyarország között, Moszkva, 1945. január 20.	55
3. A potsdami értekezlet határozatai. Jelentés a berlini hármas értekezletről (Részletek) Berlin, 1945. augusztus 2.	61
4. A csehszlovák–magyar lakosságcsere-egyezmény, Budapest, 1946. február 27.	65
5. A Magyar Köztársasággal megkötött békeszerződés (Részletek) Párizs, 1947. február 10. ..	72
6. A Magyar Köztársaság és a Csehszlovák Köztársaság Csorbatói Jegyzőkönyve egyes függőben lévő pénzügyi és gazdasági kérdések végleges rendezése tárgyában, Csorbató, 1949. július 25.	80

C. Edvard Beneš köztársasági elnök dekrétumai

7. A köztársasági elnök 1945. évi 5. számú dekrétuma az elnyomás idején kötött egyes vagyoni jogi ügyletek érvénytelenségéről, továbbá a németek, magyarok, az árulók, a kollaboránsok, valamint egyes szervezetek és intézetek vagyonának nemzeti gondnokság alá helyezéséről, Prága, 1945. május 19.	93
8. A köztársasági elnök 1945. évi 12. számú dekrétuma a németek, a magyarok, valamint a cseh és a szlovák nemzet árulói és ellenségei mezőgazdasági vagyonának elkobozásáról és sürgős elosztásáról, Prága, 1945. június 21.	100
9. A köztársasági elnök 1945. évi 16. számú dekrétuma a náci bűnösök, árulók és segítők megbüntetéséről, valamint a rendkívüli népbíróságokról, Prága, 1945. június 19.	105
10. A köztársasági elnök 1945. évi 27. számú dekrétuma a belső telepítés egységes igazgatásáról, Prága 1945. július 17.	116
11. A köztársasági elnök 1945. évi 28. számú dekrétuma a németek, a magyarok és az állam más ellenségei mezőgazdasági földjének cseh, szlovák, valamint más szláv földművesekkel való betelepítéséről, Prága, 1945. július 20.	118
12. A köztársasági elnök 1945. évi 33. számú alkotmánydekrétuma a német és a magyar nemzetiségű személyek csehszlovák állampolgárságának rendezéséről, Prága, 1945. augusztus 2.	122

13. A köztársasági elnök 1945. évi 60. számú dekrétuma a Csehszlovák Köztársaság és a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége között Kárpátaljáról megkötött megállapodásról, Prága, 1945. augusztus 24.	125
14. A köztársasági elnök 1945. évi 71. számú dekrétuma a csehszlovák állampolgárságukat elveszített személyek munkakötelezettségéről, Prága, 1945. szeptember 19.	127
15. A köztársasági elnök 1945. évi 81. számú dekrétuma az egyesületek ügyében hozott intézkedésekről, Prága, 1945. szeptember 25.	130
16. A köztársasági elnök 1945. évi 88. számú dekrétuma az általános munkakötelezettségről, Prága, 1945. október 1.	132
17. A köztársasági elnök 1945. évi 108. számú dekrétuma az ellenséges vagyon elkobzásáról és a nemzeti újjáépítési alapokról, Prága, 1945. október 25.	139
18. A köztársasági elnök 1945. évi 137. számú alkotmánydekrétuma az állami szempontból megbízhatatlan személyek forradalmi időszakban történő őrizetbe vételéről, Prága, 1945. október 27.	149

D. Törvények

19. Az elnöki dekrétumok törvényerőre emeléséről szóló 1946. évi 57. számú alkotmánytörvény, Prága 1946. március 28.	153
20. A németek, a magyarok, az árulók és segítők munkáltatói (tanulmányi) jogviszonyáról szóló 1946. évi 83. számú törvény, Prága, 1946. április 11.	154
21. A csehek és szlovák szabadságának helyreállítását célzó cselekmények megszerüléséről szóló 1946. évi 115. számú törvény, Prága 1946. május 8.	156
22. A magyar nemzetiségű személyek állampolgárságáról szóló 1948. évi 245. számú törvény, Prága, október 25.	157

E. A Szlovák Nemzeti Tanács rendeletei

23. A Szlovák Nemzeti Tanács 1944. évi 6. számú rendelete a német és a magyar nemzeti kisebbség oktatásügyének és istentiszteleti nyelvének rendezéséről, Pozsony, 1944. szeptember 5.	161
24. A Szlovák Nemzeti Tanács Elnökségének 1945. évi 4. számú rendelete a németek, magyarok, valamint a szlovák nemzet árulói és ellenségei mezőgazdasági vagyonának elkobzásáról és haladéktalan szétosztásáról, Kassa, 1945. február 27.	162
25. A Szlovák Nemzeti Tanács 1945. évi 33. számú rendelete a fasiszta bűnösök, megszállók, az árulók és kollaboránsok megbüntetéséről és a népbíróság létesítéséről, Pozsony, 1945. május 15.	167
26. A Szlovák Nemzeti Tanács 1945. évi 44. számú rendelete az állami- és közalkalmazottak szolgálati viszonyának rendezéséről, Pozsony, 1945. május 25.	174
27. A Szlovák Nemzeti Tanácsnak a vagyon nemzeti gondok alá helyezéséről szóló 1945. évi 50. számú rendelete, Pozsony, 1945. június 5.	182
28. A Szlovák Nemzeti Tanácsnak az egyesületek feloszlásáról és alapításáról szóló 1945. évi 51. számú rendelete, Pozsony, 1945. május 25.	187
29. A Szlovák Nemzeti Tanács 1945. évi 69. számú rendelete az állami szempontból megbízhatatlan személyek magánalkalmazotti jogviszonyból való elbocsátásáról, Pozsony, 1945. július 3.	189

30. A Szlovák Nemzeti Tanács 1945. évi 99. számú rendelete az állami és közalkalmazottak szolgálati viszonyának rendezéséről, Pozsony, 1945. augusztus 23.	191
31. A Szlovák Nemzeti Tanács 1945. évi 104. számú rendelete a németek, magyarok, árulók és a szlovák nemzet ellenségeinek vagyonelkobzásáról, mezőgazdasági vagyontárgyai gyorsított szétosztásáról, Pozsony, 1945. augusztus 23.	200
32. A Szlovák Nemzeti Tanács 1945. évi 105. számú rendelete a munkatáborok létrehozásáról Pozsony, 1945. augusztus 23.	208
33. A Szlovák Nemzeti Tanács a németek, magyarok, valamint a szlovák nemzet árulói és ellenségei mezőgazdasági vagyonának elkobzásáról és haladéktalan elosztásáról szóló rendeletet módosító 1946. évi 64. számú rendelete, Pozsony, 1946. május 14.	210

F. A szlovákiai megbízotti hivatalok rendeletei

34. A Szlovák Nemzeti Tanács Földművelés- és Földreformügyi Megbízotti Hivatal 1945. évi 24. számú hirdetménye az 1945. évi 4. törvényerejű rendelet végrehajtásáról, Kassa, 1945. március 10.	217
35. A Belügyi Megbízotti Hivatal 1945. évi 10.100/1–IV/1–1945 sz. 287. számú körölvénye a csehszlovák állampolgárságnak az 1945. évi 33. számú elnöki dekrétum értelmében történő szabályozásáról, Pozsony 1945. október 22.	222
36. A Belügyi Megbízotti Hivatal 7491/2–IV/4–1946. jelzet alatt megjelent 1009. számú hirdetménye a köztársasági elnök 1945. évi 108. dekrétum 1. §-a 4. bekezdésének végrehajtása érdekében 1946. február 7-én megjelentetett belügyminiszteri irányelvek közzétételéről, Pozsony, 1946. április 8.	228
37. A belügyi megbízott 1946. évi 20.000/I-IV/1-1946 számú hirdetménye a lakosság reszlovakizációjáról, Pozsony, 1946. június 17.	230
38. A belügyi megbízott 1948. évi A-311/16-II/3-1948 számú hirdetménye a szlovákiai városok, községek és települések hivatalos neveinek megváltozásáról, Pozsony, 1948. június 11.	231

G. Egyéb jogszabályok

39. A kormány 1948. évi 76. számú rendelete a német és a magyar nemzetiségű személyek csehszlovák állampolgárságának visszaadásáról, Prága, 1948. április 13.	255
40. A belügyminiszter 1948. évi 77. számú rendelete a csehszlovák állampolgárság visszaadására vonatkozó kérelem határidejéről, Pozsony, 1948. április 16.	257
41. A Megbízottak Testületének 1948. évi 26. számú rendelete a magyar nemzetiségű személyek mezőgazdasági vagyonának az elkobzás alóli mentesítéséről, Pozsony, 1948. november 4.	258

III. KRONOLÓGIA

Popély Árpád: A csehszlovákiai magyar kisebbség jogfosztottságának évei Kronológiai áttekintés	261
---	-----

IV. IRODALOM	295
---------------------------	-----

V. NÉVMUTATÓ	307
---------------------------	-----